

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „
Pentru România și strălănită:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON N. 228.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30

INSERATELE
se primesc la adminis-
trație. Prețul după tarife
și învolant.

Manuscrisele nu se în-
napoiată.

SITUAȚIA pe câmpul de războiu.

1. Din nordul Monarhiei. Despre operațiunile armatelor noastre din nordul Monarhiei nu ni s'a transmis nici un comunicat oficial nou.

2. Din sudul Monarhiei. Deasemenea nici un comunicat nou.

3) Luptele franco-ruso-germane. Biroul tel. ungar comunică următoarele:

„Pester Lloyd“ anunță din Berlin, că linia de luptă de-a lungul Marnei devine tot mai esențială. În decursul luptei de ieri le-a succedat Germanilor să respingă atacul nocturn al Francezilor cu pierderi însemnate. Sortii luptei în desfășurare se va cunoaște peste două zile.

Comunicat cenzurat din Berlin:

Marele cartier general comunică: Până în 17 Septembrie seara lupta între râurile Oise și Maas încă tot nu s'a hotărât. Sunt însă anumite presemne, că puterea de rezistență a dușmanului începe să slăbească. O încercare de spargere, executată cu mare bravură de Francezi a eșuat în cele din urmă fără eforturi deosebite din partea trupelor noastre.

Centrul armatei germane câștigă încet, dar sigur teren.

Erumperile încercate de Francezi din Verdun pe malul drept al râului Maas au fost respinse prin vigilența trupelor germane.

Franța expulzează pe Turci. Biroul tel. ung. anunță din Constantinopol:

Expulzarea supușilor turci de pe teritoriul Franței s'a început.

Cheltuielile armatei de expediție din Indii. Bir. tel. ung. publică următoarea telegramă din Londra:

Parlamentul Angliei a decis, ca cheltuielile recente pentru susținerea armatei expediționare din Indii, să fie acoperite de India.

Soldatii noștrii.

Din Bistrița ni se scrie:

Un ofițer maghiar, sosind de pe câmpul de războiu, îmi cum laudă în coloanele Nr. 37 a revistei maghiare „Beszterce“ pe soldații regimentului 63, regiment curat românesc:

„Fiecare soldat e un erou. Parecă nici nu ar fi oameni, căci se luptă ca și zeii. Inflăcărea nu le dă pace, în privire le scilipește îndrăzneala, dorul după faiele eroice.

„Nu știu de trudă, primesc boțezul de foc cu bărbăție și cu putere nebiruită, ca leii se asvâră pe dușmani, și nu-i putere care să-i oprimească. Toți, toți sunt eroi nebiruiți.

„Ofițerii lor sunt oameni minunați, mereu în fruntea lor nu știu ce e frica. Li împintenează, îmbărbătează și-i conduc cu destoinicie.

„Sfântă îmi este convingerea, că feciorii reg. 63 vor mai adăuga o pagină glorioasă la epopeia eroică și multe nume vor împodobi foile ei de aur.“

Eroul Victor Bircea din Vărădia.

Cetim în „Drapelul“:

Un tânăr svelt, în etate de 23 ani și în a 11-a lună de serviciu, a plecat la războiu ca simplu tunar al regimentului de artilerie (honvezi) din Lugoj și a venit zilele acestea acasă ca sergent, conducând un convoiu de prizonieri ruși. Eri s'a prezentat în redacția noastră cu chipul și pantalonii dela un ofițer de cazaci. Ne-a adus și n-rul de Duminecă al ziarului „Szegedi Napló“ (13 Sept.), care povestește vitejile lui și ale soților săi Ioan Hczan, Fr. Armean, Ion Flămându și Ion Coloriu, toți dela regimentul nostru.

Călărind dela Busanowsky la 25 chilometri depărtare singur, au dat 8 cazaci de el, cari l-au primit cu ploale de gloanțe, Bircea s'a trântit la pământ, prefăcându-se mort, și apoi pe neobservate s'a târât pe brânci după cazaci, cari ajunși într-o pădure s'au culcat. Inctinel s'a apropiat de ei, le-a luat armele și deșteptându-i i-a declarat prinși. Aducând el în tabără singur 8 cazaci, a fost îndată avansat sergent. În alt rând a dat în o pădure de dușmani, ca pisica s'a strecurat la ai săi și venind înapoi cu ajutor, a prins pe toți — 39 inși — la somn și i-a adus în tabăra sa cu cai cu tot.

Odată a prins 12 spioni ruși a a-lungat cu vre-o câțiva tovarăși o sută

de cazaci, omorând vre-o 24 din ei. După ce a adus acum prizonierii ruși la Cașovia, a venit la regimentul său la Lugoj, de unde se înapoiază iarăși pe câmpul de luptă galician, ca să mai pună mâna pe vre-o câțiva Ruși.

Depărându-se din mijlocul nostru, felicitat de toți, se oprește în use și zice: Dar, vă rog, scrieți la gazetă, că mi-s Român din Vărădia, căci cei dela foala ungurească din Seghedin n'au voit să pună aceasta în foale.

O declarație a lui Brian.

O telegramă din Berlin comunică următoarele:

Din New-York se anunță, că ministrul de externe al Statelor-Unite, Bryan a declarat ca, în cazul dacă bancherii ar acorda un împrumut vreunui din beligeranți, ar însemna că Statele-Unite nu ar respecta angajamentul de neutralitate.

Din această cauză negocierile cu Franța au fost întrerupte.

Neutralitatea Olandei Italiai și Danemarcei.

Mesagiul reginei Olandei.

Din Haga se comunică ziarului „Nieuw Fr. Presse“:

La deschiderea statelor generale regina Wilhelmina a Olandei a rostit un mesaj spurând între altele:

„M'am reîntors în mijlocul Domniilor Voastre între împrejurări extraordinare. Toți suntem pătrunși de gândul la groaznicul războiu, care derurge într-o însemnată parte al lumii civilizate. Din cauza aceasta țara noastră se află într-o situație, care mai mult ca oricând ne impune să veghem neîntrerupt. Cu toate acestea pot să constat cu mulțumire, că relațiunile noastre amicale cu toate Puterile continuă să se mențină.

„Neutralitatea absolută, pe care Olanda o observă și pe care o va observa din toate puterile sale, n'a fost violată până acum în nici un chip.“

Regina și-a exprimat apoi satisfacția ei asupra mobilizării rapide și ireproșabile a armatei și marinei, apoi continuă:

„Compătinesc din adâncul inimii mele popoarele, cari sunt an-

gajate în războiu. Olanda suportă, gata de jertfă, poverile extraordinare, cari i s'au impus, și primește cu brațele deschise pe toți nenorociiți, cari își caută refugiul în interiorul granițelor țării.

Deși viața economică resimte în toate ramurile presiunea împrejurărilor totuși începe a manifesta o ameliorare. Mai multe produse ale agriculturii și ale industriei alimentare găsesc din nou un deuseu. Anglia precum și Germania și Belgia încheie afacerile lor regulate.

Coloniile sunt în măsură mare influențate prin desorganizarea circulațiunii poștelor, telegrafelor și pe mare. În toate coloniile s'au luat măsuri pentru susținerea neutralității politice. Apelez cu încredere la toți, ca să evite și în comerț precum și în industrie total, ceea-ce ar putea periclită neutralitatea și existența națională. Fiecare comerț trebuie să fie conștuit, că trebuie evitată chiar și numai aparența, că în cercurile comerciale daneze sau prin aceste cercuri ar predomină sentimente de favorizare față de unul sau altul din statele beligerante.

Sunt fericită, că poporul meu una cu mine în împlinirea fidelă a datoriunilor sale se năzuiește a-și servi patria. Aștept, că unanimitatea dovedită în țară va fi menținută până la sfârșit. Mă rog la Dumnezeu să ne dea putere.

Declară ședința sesiunii statelor generale de deschisă.

Neutralitatea Italiei.

Biroul c. r. telegrafic și de corespondență publică următoarea telegramă din Copenhaga:

Ziarul „Politiken“ publică un interviu cu ambasadorul Italiei de aici, care declară, că dorința fermă a poporului italian este, să rămână neatinse evenimentele războinice. Această dorință este pricepută în Germania, unde Italia e privită cu aceeași bunăvoință ca și înaintea izbucnirii războiului. Nu e adevărat, că italienii ar fi tratați în mod neprietesc. E tocmai contrarul.

Neutralitatea Danemarcei.

„Nieuw Fr. Presse“ publică din Copenhaga următoarea telegramă:

Unul dintre cei mai cu autoritate ziaristi politici danezi, Dr. Besthorn

scrie în ziarul „Nationalitende“ următoarele:

Noi în Danemarca avem o singură dorință: să menținem neutralitatea și integritatea țării. Suntem mulțumitori cancelarului imperiului german pentru tonul hotărât, cu care declară, că Germaniei nici prin gând nu-i trece să se atingă de neutralitatea țărilor scandinave.

Colosul rus.

„Vossische Zeitung“ publică un articol intitulat „Austro-Ungaria și Moscoviții arătând că Rusia amănă libertatea popoarelor. Articolul reproduce o cuvântare a lui Thiers din 1849 care zice că dacă într-o zi colosul rusesc va pune un picior pe Dardanele și altul pe Sund, Europa va deveni slava lui. De aci „Vossische Zeitung“ trage concluzia că față de primejdii ce amenință libertatea popoarelor de cătră Rusia, este lucru întemeiat a se declara că Austro-Ungaria luptând în contra Rusiei apără civilizațiunea și libertatea, lucru pentru care Germania este recunoscătoare.

(Comunicat de Corr. Bureau din Viena).

Situația Albaniei. Biroul telegrafic ung. anunță din Durazzo:

Dela plecarea domnitoriului albanez lipsa de unire este generală în Albania. Deșinerile sunt la ordinea zilei. Mari dușmăni există cu deosebire între credincioșii și dușmanii lui Essad-pașa. Aceștia doresc să institue o comisiune, care să conducă agende țării.

Foloasele mării drame.

Este de sigur o cutezătoare afirmație că un eveniment istoric, care s'a plătit, numai până acum, cu sute de mii de vieți și cu miliarde de bani ar putea să fie totuși util! Afirmația aceasta ar părea paradoxală, și în același timp prea cutezătoare în roga ei susținere! Ne încumetăm, totuși, a susține că pe lângă nenorocirile reale ce le-a produs, pe lângă pagubele ireparabile de vieți omenești, și pagubele, desigur greu de reparat materiale, Războiul actual cu toată grozăvia lui a avut și va avea foloasele lui:

Cazacii.

Un popor războinic al Rusiei. Cu-vântul „Cazac“ înseamnă „luptători liberi“. Ei sunt de viață slavică și aparțin religiei ortodoxe. Odnicără erau neatârnați și purtau lupte sângeroase cu Polonii, cu vovezii români, dar mai ales cu Rușii. Pe la mijlocul secolului al XVII-lea, „copileștii de puterea acestor din urmă, Cazacii au fost siliți să-și plece capul și să se supuie forței rusești. Au mai înscenat și de aci înaintate câteva răscoale, dar au fost pedepsiți cu asprime. Urmarea a fost, că din dușmani ce erau, Cazacii au devenit cei mai mari prieteni și apărători ai Rusiei și ai Țarilor, de câte ori s'au ivit războaie ori revoluții în sinul imperiului rus. Popoarele mărginașe aveau frică de ei și dușmanii se gândeau mai întâi la Cazaci, când voiau să atace Rusia.

Poate singur Napoleon I. n'a ținut cont de forța acestor războinici sau n'a cunoscut-o îndestul, când a făcut la 1812 excursiunea militară în Rusia, la Moscova. Cazacii au contribuit mai mult de s'a nimicit atât de cumplit puternica și mândra oaste franceză. La apelul Țarului Cazacii s'au aruncat cu furie și sălbătăcie asupra francezilor, nimicind cu cruzime chiar și pe acei streini, cari nu aparțineau statului militar, cum erau furșiorii, vizitii etc.

S'a dus pomină în Europa de atacurile repezi cu caii lor mici, dar dreșai și răbdurii, și de actele lor crudele.

marl meșteri în a sugruma cu lupteală și cruzime orice răscoală.

Despre generația actuală a Cazacilor, mai cu seamă despre călăreți, cunoscătorii acestui popor de stepe spun, că nu mai poate desvolta vechea vitejie în luptele deschise. Abia se pot folosi cu succes în lupte mai mici și ca avantposturi. Dar există și Cazaci infanteriști, Cazaci din Cuban, cari sunt mult lăudați pentru curajul și vitejile lor în războaie.

Cazacii-călări sunt înarmați în afară de carabine, cu câte o lance urlașe, iar Cazacii din Caucaz au în loc de lance, un pumnal lung de felul Cerchezilor. Ei nu poartă pinteți și își dresează fără frâu călușii lor blânzi, cu un bici scurt, numit Nagalca.

Cazacii au mare dexteritate în manuirea acestei biciuște chiar și față de oamenii „rebeli.“

Escadroanele de Cazaci, numite „sotnie“ nu prea fac impresie bună în ce privește uniforma, fiindcă fiecare Cazac e obligat a și-o pregăti din mijloacele sale proprii și a-și acvira și îngrijii separat calul de războiu. În schimb statul îi prevede cum am amintit, cu moși, unde se fac plugari și pe încetul se instrăinează de indelețnicirile strămoșești, de-a cultiva numai armele și a trăi în hărțuiri nestăruite.

În afară de Cazacii de la țară, se înrolează onii la regimente, în diferite orașe. În Petersburg și Moscva sunt regimente separate; de gardă a'călăte numai din Cazaci.

După origine sunt Cazaci de Don, (116 sotnii), de Cuban (infanterie, 70. de sotnii), de Ural, de Volga, Amur etc. Porturile naționale și datinile și obiceiurile le sunt deosebite, după ținuturi.

În general Cazacul în timp de pace nu e om rău sau crudel. Dar în războaie e volnic cu cetățenii statului dușman, îi maltratează dacă nu se supun voinței lui. E nu mic despot, care se dedă adeseori la mari excese. Scăderea aceasta e veche, a rămas din mo-l-strămoși, când stăpânea în Europa dreptul pumnului. Conducătorii Cazacilor se silesc în timpul mai nou să stărpească acest abuz nelertat, dar rezultatul siliștelor de până acum e neînsemnat.

(După ziarul „Die Zeit“. Viena.)

Parisianul.

De Mark Twain.

Parisianul călătorește puțin; nu cunoaște altă limbă decât a sa, altă literatură decât a sa, și deci e foarte mărginit și îndestulit.

Dar să nu exagerăm nimic: sunt Francezi, cari cunosc și alte limbi afară de a lor: aceștia sunt băieții de otel. Între aceste limbi este și cea engleză, dar ei o cunosc cum să cunoască în Europa, adevărat pot să o vorbească, dar nu s'o înțelegă. Ajung să exprime cu ușurință ceea ce vor să spună, dar e

absolut cu neputință de a pronunța o frază în englezește pentru ca ei s'o înțelegă. Ei își închipuie că o înțeleg, o pretind chiar, dar asta nu-i așa. Iată o conovorbire pe care am avut-o cu una din aceste flințe; o transcriu îndată pentru a nu schimbă nimic.

Eu. — Iată portocale foarte frumoase: de unde sunt?

El. — D-Voastră doriți altele? bine, mă duc să aduc.

Eu. — Nu, nu mai aduce; am vrut să știu din ce țară sunt, din ce ținut să aduc.

El. — (cu un aer imperturbabil și înclinându-se puțin) — Da, da.

Eu. — Ia? Poți d-ta să-mi spui din ce țară sunt?

El. — (cu un aer modest, cu o înclinare mai adâncă) — Da.

Eu. — (descurajat) — Sunt foarte frumoase.

El. Bună seara (Să închină încă odată și să retrage foarte satisfăcut de el însuși).

Acest tânăr ar fi putut ajunge să capete o cunoștință aprofundată a limbii engleze, dacă ar fi urmat calea cea dreaptă și ar fi lucrat dupăcum o făcea; dar era Francez și de aceea n-a făcut nimic.

Cât de diferit lucrează compatrioții! Ei întrebăntă toate mijloacele care le cad sub mână. Sunt în Paris așa ziii protestanți francezi: ei au zidit o bisericuță frumoasă pe una din străzile, cari pleacă dela Arcul de triumf, pentru de-a asculta liturgia citită în-

In primul rând s'a făcut dovada că sentimentul patriotic este un factor de prima și ultima necesitate sufletască și că pe el se întemeiază forța, progresul, și existența însăși a statului sau a statelor moderne. Fără de patriotism, popoarele ar deveni inerte, trupuri fără suflet, mase de carne și de oase cari nu s'ar distinge de turmele de animale cari vagabondează prin pădurile neumbiate ale țărilor exotice. Prin patriotism, națiunile își păstrează demnitatea lor, existența lor, dreptul lor la viață istorică și completă a lumii. Războiul de acum a pus în lumină aceasta tenace forță a sufletelor ce se numește sentimentul patriotic.

In fine, acest războiu a făcut să se simtă mai mult de cât ori când foloasele unei culturi integrale a suflului. Nu este de ajuns ca să se asimileze o sumă de cunoștințe pentru ca omul să fie civilizat: El trebuie să aibă în el tot răscolul sentiment al respectului de tot ceea ce e omenească, și de tot ceea ce e înalt în acest omenească. Barbariile războiului cari pot fi evitate chiar în războiu au fost criticate și blamate de popoare. Iar acele stete cari le-au făcut — cum de exemplu întrebuițarea proiectilelor dum-dum, schinguierea răniților. maltratarea prizonierilor, etc., au fost cele d'întăiu cari să se scuzaze. Ce dovedește aceasta, decât tocmai că în momentele chiar de dezlănțuire a patimelor sub-omenești, omul modern s'a recules și-a recunoscut că mai presus de nevoia înfrângerii adversarului, este dator să respecte o cultură și o civilizație ce înobilează pe om.

Iar intru cât privește popoarele mici, acestea, desigur prin războiu s'au cimentat, căci au înțeles cum numai solidaritatea lor internă și ordinea de stat pot să le salveze. A fost astfel o mare lecție — războiul actual — lecție, desigur, scump plătită, prea scump plătită, în urma căreia popoarele mici au înțeles că salvarea stă în ele, numai în ele, și că pentru momentele grave ale vieții lor, trebuie să fie gata și perfect pregătite.

Iată câte-va din foloasele unui războiu, cari îndoliază globul, și face din ogoarele muncite, din orașele savante și harnice s'avoare de durere și pașiți însângerate.

Foloasele sunt prea scump plătite desigur. Dar optimismul, care în ultima analiză e dorul de a trăi, trebuie să ne facă să nu le trecem cu vederea.

(R. < din Buc.)

Sinuciderea unui general german. Generalul german Friess, care a fost grav rănit într-o luptă cu Francezii s'a sinucis de mâhnire, că a fost luat prizonier de către aceștia.

Din lista răniților și morților Nr. 12.

— Edată la 11 Sept. —

Ofițeri români: Căpitanul Emil Cheșan reg. de inf. 32 secția mitrallozelor Nr. II rănit; locotenentul Nicolae Lung reg. de inf. 32 comp. 13 rănit; Alexandru Serb reg. de inf. 64 rănit; sublocotenent Ioan Vancea reg. de inf. 64 rănit.

Soldai români: infanteristul Alex. Abrudan reg. de inf. 51 rănit; inf. Ștefan Adamcu reg. de inf. 5 comp. 6 (mort); caporalul George Anghel reg. de inf. 64 rănit; Ioan Argacian reg. de inf. 51 mort; inf. Ioan Barbus reg. de inf. 5 comp. 8 rănit; inf. George Bașca reg. de inf. 64 rănit; inf. Ioan Bogdan reg. de inf. 64 rănit; caporalul Ioan Boroș regim. de infan. 46 comp. 12 rănit; fruntașul (freiter) titular Mihail Boroș reg. de inf. 32 comp. 10 rănit; infan. de rezervă Nicolae Bota, reg. de inf. 64 mort; inf. Ioan Botici reg. de inf. 64 rănit; fruntașul rezervist Parteniu Bozan reg. de inf. 64 rănit; inf. rezervist Iosif Bunea reg. de inf. 64 rănit; sergentul I. Burlea reg. de inf. 64 rănit caporalul Dumitru Candriu reg. de inf. 64 rănit; infan. Florea Ciordaș reg. de inf. 51 rănit; inf. Ioan Corca reg. de inf. 51 rănit; inf. rezervist Albian Danciu reg. de inf. 64 rănit; inf. Ioan Dejan reg. de inf. 64 rănit.

(Va urma.)

Aviz școlar!

Inscrierile la școala primară centrală rom. gr. or. de băieți și de fetițe din loc se vor face: **Marti, Miercuri și Joi în 9, 10 și 11 Septembrie v. a. c.** în cancelaria respectivelor direcțiuni.

Brașov, în 4/17 Sept. 1914.

Direcțiunea.

ȘTIRI.

— 5 Sept. v. 1914.

Biblia și pușca. Ziarele maghiare relevează un caz interesant: 40 de predicatori din episcopia reformată de peste Dunăre a superintendentului Balázs Dezső s'au prezentat într-o deputațiune la capul lor terarhic cerându-i permisiunea de-a se înrola însă nu ca preoți militari, ci ca soldați voluntari. Superintendentul le-a dat permisiunea cerută și, printr-un circular a îndemnat și pe ceilalți preoți-predicatori din eparhia sa să urmeze pilda celor patruzeci...

Prințul de Hessen rănit. Prințul Frideric Carol de Hessen, comandatul împăratului German el a fost grav rănit în luptele crâncene din zilele din urmă.

Generalul rus Martos — înaltea tribunalului marțial german. Comandanul corpului XV de armată rus, generalul Martos, care — după cum anunță agenția germană: „Wolfbureau“ — a ordonat soldaților săi să ruineze până la pământ localitățile Prusiei ostice și să împuște și cetățenii, cari nu au luat parte la luptă, a fost dus înaltea tribunalului marțial din Halle.

Vitejia unui soldat evreu. Citim în foaia francmazonă ung. «Világ»: Ofițerii

sosiți de curând de pe câmpul de luptă din regiunea Lembergului povestesc un interesant episod din luptele, cari au avut loc în ultimele zile. Eroul e un soldat de rând austro-ungar evreul **Kobi Kohn**, care a făcut prizonieri douăzeci de soldați ruși. Cazul s'a întâmplat astfel:

Pe când lupta era în tolu ei, viteazul **Kobi** a făcut ce-a făcut și — s'a pierdut de trupa, din care făcea parte. Fapt, care era să-i fie fatal, cu toate intențiile nobile ale lui **Kobi Kohn** de a se reîntoarce la trupă. Căci **Kobi**, ca soldat de rând dispunea de puține cunoștințe topografice. Nu-i lipsia însă curajul. A pornit-o deci fără frică prin câmpiile pustii, pe unde rătăcise ce e drept fără gânduri ucigașe numai de s'ingura dorința de a-și regăsi tovarășii însă vai, destul se părea, că ar fi voit altfel. La orizont se ivesc douăzeci de soldați ruși. **Kobi** tremurând de mânie asupra rușilor începe să le trimetă celor douăzeci de dușmani priviri pline de ură și sfidare curajoasă. Cu toate aceste cei douăzeci înaintând precum și uitându-se în toate părțile se apropie de **Kobi Kohn** și-l declară — prizonier. **Kobi Kohn** când forțele majore părea, că se împacă cu soartea. Iși pieacă capul și pornește după cei douăzeci. Pe drum însă viteazul soldat face o descoperire prețioasă. Trăgând cu urechea la conversația soldaților ruși și rîndea câteva accente de jargon. Va să zică și cei douăzeci sunt evreii! Faptul constatat, imediat îl licărește lui **Kobi Kohn** prin creieri o idee genială, care — după cum vom vedea — l-a adus multă cinste salvându-i și reputația de soldat bun și curajos. Se dă cu binisorul pe lângă ei și le spune în jargonul galician:

— Voi credeți, că e mare cinste pentru voi, ca douăzeci de oameni să facă prizonier pe un singur om? Ascultați mai bine să vă spun eu ceva: dați-mi arma 'ndărăpt și eu vă voi duce pe voi ca prizonieri în lagărul meu. Aceasta ar fi într'adevăr o faptă, care li va umi pe toți. Pe lângă aceea și de voi va fi mai bine. Ai noștri tratează foarte bine prizonierii. Veți avea de mâncare din beșug, va veți odihni bine și — nu veți lucra nimic.

După o scurtă consfătuire viteazul grup de douăzeci — a primit ofertul.

Și astfel ideea eroică a lui **Kobi Kohn** a scăpat de primejdia unei eventuale răniri, ori chiar morți, pe douăzeci de fi ai neamului — așezându-i totodată și vitejescului **Kobi** lauri meritați ai faptelor eroice de-a fi făcut el singur — douăzeci de prizonieri.

Daruri pentru cei lipsiți. La magistratul orașului s'au mai făcut următoarele contribuții: Carol Essigmann 2 daruri 50 cor. Proprietarii de vite din Brașovul-vechiu și Blumăna, 20 cor. Elevele din clasa III-a civilă evangelică prin profesora de lucru de mână Luise S-bnell 14 cor. 64 fl. Bartholomeu Thies 10 cor. Fritz Sauer 5 cor.

Mulțămita. D-l **Gheorge N. Sasu**, proprietar în Constanța, marele Blantrop care a dat la fundațiunea școlii din Satalung 10,000 coroane, a binevoit de a da un ajutor și Bisericii din Pucăreni în sumă de 200 lei. Dumnezeu să-i dea s'le multe ca să mai poată face asemenea fapte.

Epitropia parohială.

Ucenicii meseriași români premiați. Ni se scrie: La școala industrială din Bistrița, a cărei limbă de propunere e limba germană, au fost înscrși în anul 1913/4 total 52 de români. La expoziția de la examenul final, pentru obiectele expuse, au câștigat premii 16 elevi români ș. a. **Premiu I:** Grig. Petrecan elev-constructor de trăsuri. **Premiu II:** Cosma Ioan curelar, Leon Tlolean faur, Clorean Ștefan, Mureșan Nicolae **Premiu III:** Vasile Bora, Rus Mihai, Micu Romul, Borbic Augustin, Traian Nicolae, Mureșan Josif, Loliciu Teodor, Rus Valer, Clulubutean Alex., George Bugnar, B. Chifa. Ajutoare în bani au dat institutul „Coroana“ și „Bistrițiana“ din Bistrița.

Schimbul listelor de prizonieri. Se anunță din *Berlin*, că s'au început tratativele cu guvernele englez, francez și rus pentru schimbarea reciprocă a listelor de prizonieri de războiu ajungându-se la o înțelegere definitivă în această chestie.

De asemenea au pornit și dela Viena zilele de tratative, cari se vor sfârși zilele aceste.

Un tânăr român absolvent de gimnaziu, caută loc într-o cancelarie notarială ori advocațională. Vorbește perfect românește și ungurește. Adresa o dă administrația. 1—1

Odăi mobilate și intertenție. În Cluj Str. Iokai Nr. 11 etajul I se găsește de închiriat odăi mobilate și cost întreg pe lângă cele mai favorabile condițiuni. Odăile sunt luminoase, sănătoase și se află în apropierea universității, bibliotecii și a pleței.

Avis tinerimei noastre universitare. 15—x.

Proprietar
Tlp. A. Mureșianu: Branice & Comp.
„Factor responsabil“ Ioan Lacea.

Restaurant-grădină „Schneiderzwinger“

lângă băile săsești. — Târgul Cailor. Bucătărie excelentă ardelenască. Se pot face abonamente la prânz săptămânal și lunar. Prânz pe zi (supă, rasol și friptură după listă) 1 cor. 20. Bere proaspătă, vinuri bune. Serviciu prompt.

Rog, ca on. public să stim. oaspeți din România să-mi sprijinească întreprinderea mea.

Cu stima Traian Surd, restaurator.

32—100

AVIS.

Daruri pentru vitejii noștri soldați

recomandăm On. public fabricatele noastre renumite ca: legături de flanel pentru genunchi, flanelle, manjete, ciorapi de iarnă, căciulițe, laibere, mănuși etc.

Se află cantități mai mari în prăvălia noastră din Strada Porții Nr. 24.

8—10

Georg Foith & Cie.

Specialitate de apă minerală.

Isvorul MATILD din Bodok

este cel mai apreciat reprezentant al apelor minerale alcalice.

Apă minerală de primul rang

care amestecată cu vin este superioară celorlalte ape minerale.

Bentura de predilecție a cercurilor celor mai înalte sociale

care în urma conținutului și îngrijirii conștiențioase și curate a isvorului, se preferă din partea medicilor apei minerale mondiale renumite Gieshübler.

Cel mai bun semn

contra falsificărilor a apei minerale MATILD este limpeză absolută până la cea din urmă picătură.

Deposit principal a apei MATILD în Brașov la firma E. O. & L. THEIL, Strada gărei Nr. 25. Telefon 364 se capătă în cele mai multe prăvălii cu ape minerale și în restaurantele mai de frunte.

Cu toată stima

Administrația isvorului, Iosef György, Șepsibodok (Ardeal).

24—200.

tr'o limbă corectă, în scumpa lor limbă franceză, ceea ce le-ar pricinui multă fericire. Dar frumosul lor plan n'a reușit. Compatrioții noștri își dau întâlnire din toate părțile, să pun în locurile d'întăiu și umplu bisericuța. Când preotul vine să propovăduiască găsește biserica plină de credincioși străini, cari par atenți și cari toți în mână o cărțică legată în marochin și care are înfășurarea unui Nou testament. Dar într'adevăr n'are decât înfășurarea: este admirabilul, neîntrecutul dicționar de buzunar francez-englez al Dui Bellous, a cărui formă și legătură sunt întocmai ca acelea ale unei mici biblii: acești oameni n'au venit decât să învețe limba. Edificul a primit supranumele de biserică de lecțiuni gratuite de franțuzește.

Acești studenți învață de sigur mai multe cuvinte decât idel generale, căci am auzit, că o cuvântare franceză bisericăscă este ca un discurs francez: dacă vre odată e vorba de o întâmplare istorică, ea nu figurează decât prin data sa; dacă nu sunteți tari în date, n'o să înțelegeți mult.

Un discurs franțuzesc seamănă cam cu așa ceva:

»Tovarăși, cetățeni, fraților, nobili reprezentanți ai singurei națiuni, care este sublimă și perfectă, să nu uităm că 21 Ianuarie ne-a zdrobit lanțurile, că 10 August ne-a scăpat de prezența umilitoare a emisarilor străinătății: că 5 Septembrie fu prima noastră justificățiune dinaintea cerului și dinaintea

umanității; că 18 Brumarie conținea în germen propria sa pedeapsă; și că 14 Iulie fu vocea puternică a libertății proclamând resurrecțiunea și invitând popoarele subjugate pe pământ să ridică ochii spre fața divină a Franței și să revină la o nouă viață.

Să repetăm astăzi eterna noastră maledicțiune asupra omului din 2 Decembrie și să declarăm cu cuvinte pătrunzătoare ca și tunetul, în cuvinte demne de Franța, că fără el n'ar fi existat în istorie un 17 Mart, un 12 Octombrie, un 19 Ianuarie, un 22 Aprilie, un 16 Februarie, un 29 Iunie, un 15 August, un 31 Maiu; că fără el Franța, această țară așa de mare, așa de pură, așa de incorporabilă — ar fi avut în calendar o zi senină și fără suvenir!»

Am auzit o cuvântare bisericăscă franțuzească; iată-i ciudata și elocenta perorațiune:

»Scumpii mei auditori, n'avem destule motive pentru a ne aduce aminte de omul din 13 Ianuarie. Resultatul enormei crime comise la 13 Ianuarie a fost cu drept asemănat cu actul cel mare, el însuși. Fără de el n'ar fi existat un 30 Noembrie: grozav spectacol! Criminala acțiune alui 16 Iunie n'a fost executată decât din această cauză și fără ea omul lui 16 Iunie n'ar fi cunoscut existența; el s'atoroște 3 Septembrie și încă și acel fatal 12 Octombrie. Fi-vom oare recunosători acelui 13 Ianuarie, care a adus atăta tristotă, pentru voi, pentru mine, și

pentru toți căți respiră? Da, amicii mei, căci el ne-a dat ceea ce n'am fi avut fără el: acel fericit 25 Decembrie».

Cred că e nevoe să dau oareșii cari lămuriri, deși sunt aproape cu totul nefolositoare la mulți din cititorii mei.

Omul din 13 Ianuarie e Adam; crima comisă în aceea zi, e că a mănecat mărlul; tristul spectacol din 30 Noembrie este izgonirea din raiu; crima din 16 Iunie este omorul lui Abel; actual din 3 Septembrie e călătoria lui Noe; 12 Octombrie este acoperirea lumii de apele potopului. În Franța, când vă duceți la biserică nu uitați să luați cu Dvoastră un calendar bine adnotat.

Notă. Un doctor, relintors în presajma războiului din Franța, îmi povestea dăunăzi despre gvinismul Francezilor, spunându-mi că abia să putea înțelege nemțește cu colegii lui, cari să mirau, că poate să existe un om cult, care să nu știe franțuzește. Această convorbire m'a făcut să-mi aduc aminte de o mică povestire a celui mai mare umorist al literaturii universale: Mark Twain (1835—1910). Reproduc această mică perla, din care transpiră a cel sănătos amor plin de vorvă și moralizator, ce caracterizează toate scrierile acestui adevărat american. Și acum, când Parisul „și tragește ultimele clipe“, mica povestire este de mare actualitate. Vom vedea, dacă Francezii vor prileji un dat fatal potrivit într-o cuvântare funebrelă, ori vor adauge în istorie un nou dat potrivit pentru un discurs patriotic...

(Dr. V. Dr.)